

A Magyar Nemzeti Bank kifosztása – 1945. január 16.

A felszabadított pesti bankok pénz- és nemesfém tartalékait a felszabadító Vörös Hadsereg, hogy is mondjam csak, saját érdekelt ségi szférájába vonta.

A Magyar Nemzeti Bank Hold utcai székházában már január tizenhatodikán megjelent egy magas rangú szovjet küldöttség: Pozsivjomkin és Uvigyimkin kormánybiztos, továbbá Razbojnyik ezredes, Hiscsnyicseszki alezredes, Zahvatcsik őrnagy és Naljotcsik százados. Közölték Panovszkyval, a bank vezérigazgatójával, aki a bank bombabiztos föld alatti pánccéltér mében tartózkodott, hogy hoztak egy kis pénzt. Értjük, ugye? Hoztuk nektek a pénzt! Mert mi, szovjet emberek mindig hozunk nektek, nem pedig elveszünk tőletek. Még akkor is, ha egyesek ennek az ellenkezőjét híresztelik!

Nem is olyan keveset hoztak: háromszázmillió pengőt tízezres címletekben. Vagyis harmincezer darab tízezer pengős bankjegyet. Frissek, ropogósak, most nyomtatták őket Moszkvában, a Gyenyzsatnaja utcai bankjegynyomdában. Ugye, milyen szépek? Mindössze az a baj velük, hogy a hétköznapi forgalomban nehéz felváltani őket. Így hát ők, Pozsivjomkin, Uvigyimkin és a többiek, a moszkvai nyomtatású háromszázmillióért elvinnének másik háromszázmilliót, csak persze kisebb címletekben. El is vitték a Magyar Nemzeti Bankban tartalékolt összes tíz-, húsz- és ötvenpengős bankjegyet.

A Magyar Általános Hitelbank teljes pénzkészletét azzal az indoklással foglalták le, hogy hitelt akarnak nyújtani a Debrecenben tevékenykedő törvényes, demokratikus magyar kormánynak.

A Postatakarékpénztárban és a Székesfővárosi Takarékpénztárban kevesebbet körülményeskedtek. Ezeket az intézményeket egyszerűen és szakszerűen kirámolták. Később, amikor magyar részről emiatt panaszt tettek, Grabityelszkij városparancsnok széttárta a karját, mondván: a magyarok csakis magukat hibáztathatják, elvégre a takarékpénztárak épületét nem őrizte senki.

Éppen ezért az Első Magyar Leszámló és Pénzváltó Bank elé maga Grabityelszkij állított kétfőnyi fegyveres őrséget. Majd belátva, hogy ez kevés lesz, a létszámot még aznap délelőtt megduplázta, és így már négy, délben már nyolc, kora délután már tizenhat, este már harminckét katona állt a bank előtt. Ezek azután éjszaka behatoltak az épületbe, és az ott letétbe helyezett értéktárgyak közül a törhetőket, például a porcelán étkészleteket vagy az etruszk vázákat szilánkos állapotba hozták, a lapíthatókat pedig, arany misekelyheket, ezüstkancsókat, más efféléket csizmatalppal való ráhatás révén tömörítették, majd ismeretlen helyre szállították.

Ellentétben a leszámló bankkal, amelynek alkalmazottai nem voltak jelen az említett eseményeknél, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank munkatársnői testileg is érintkezésbe léptek a felszabadítókkal, és olyan romantikusan hangzó, egzotikus tünetegyütteseket vehettek át tőlük, mint: gonorrhoea, luesz és lágyfekély. Akinek egyikből sem jutott, az kénytelen volt megelégedni néhány tucat lapostetűvel. Cserébe a felszabadítók elvittek 1 120 760 pengőt és ismeretlen mennyiségű értékpapírt.

A Magyar–Olasz Bankban viszont az ott található 572 480 svájci frankon és 84 600 svéd koronán kívül a pesti cégvezető, Piski szájában felvillanó aranykoronák is magukra vonták felszabadítóink érdeklődését, és miután Piski a legcsekélyebb együttműködési hajlandóságot sem mutatott, amikor késel próbálták fessegetni a nemesfémét, kénytelenek voltak féltéglához folyamodni. Így persze a fogakat is eltávolították az alsó és felső állkapocsból, holott azokra eredetileg nem támasztottak igényt.

Azt azonban el kell ismernünk, hogy a Budapesti Kereskedelmi Részvénytársaság épületéből nem vitt el semmit, ugyanis a hőség és a füst lehetetlenné tette, hogy bejussanak az épületbe, miután részben félreértésből, részben több üveg jó minőségű konyak

elfogyasztásából adódóan az előcsarnokot felloccsolták petróleummal, majd felgyújtották, és csak ezt követően jutott eszükbe, hogy előbb át kellett volna vizsgálni a páncélszekrényeket.
(Megjelent: *Marton László: Hoztak egy kis pénzt? Népszabadság - Magazin; 2014/43.*)